

39. Заклет преводач или невменяем преводач?

Години наред у нас не може да се уреди статутът на т. нар. „заклети преводачи“. Не е необходимо да се обяснява надълго и нашироко какво се има предвид под „заклет преводач“. Тази тема е разглеждана на много места и под различен ъгъл или от различна гледна точка. Но за заклетите преводачи е най-важно това, че с подписа си под официалния превод поемат лична отговорност за верността на превода съгласно чл. 290 от наказателния кодекс у нас или някаква друга разпоредба в другите страни.

В много страни заклетите преводачи потвърждават своя подпис чрез поставяне на личен печат, в други – се подписват пред нотариус. У нас обаче се наблюдава уникален вариант на потвърждаване на подписа на заклетия преводач. Печатът, с който се потвърждава подписът на преводача, не е негов, а на някоя агенция за преводи! В над 90% от случаите заклетият преводач не е служител на тази агенция. А поне в над 50% от случаите преводачът не се е подписал при поставяне на печата на агенцията. Често заклетите преводачи се подписват предварително на чисти листи или на листи с логото на агенцията (бланки на агенцията). В други случаи офис мениджърите подписват преводачите, което може да бъде или

под формата на чиста фалшификация на подписа, или като полагане на собствен подпис, без указване, че подписващият е упълномощен от преводача. Друг въпрос е, че заклетият преводач не може да упълномощи когото и да било да се подпише под негов превод вместо него, защото подписът е свързан с поемане на лична наказателна отговорност.

Собствениците и мениджърите на агенции у нас съвсем откровено защитават предварителното поставяне на подпис от преводач на бял лист или на бланка на агенцията. И това било, забележете, от загриженост за преводача! Преводачът, казват те, е много ангажиран и не може да се разкарва до офиса на агенцията, просто за да се подпише под превод, който е направил и е изпратил до агенцията по имейл. Те обаче не уточняват, че в голям процент от случаите проблемът е, че преводачите не живеят в същото населено място, където е офисът на агенцията. А в не малък процент случаи, преводачите не знаят, че са направили превода! Т. е. някой друг го прави, а се използва подпис на заклет преводач, неподозиращ това. Към този трик агенциите прибегват по различни причини. Най-вероятната е, че заклетите преводачи обикновено са висококвалифицирани и „скъпи“, а агенциите предпочитат да си намерят неквалифициран и „евтин“ преводач, за да си гарантират по-висока комисионна и по-голяма печалба.

Всички тези отявлени нарушения на за-

коните са възможни единствено с подкрепата на ВЪНШНО. Не години, а десетилетия наред ВЪНШНО се уповава на привидния си „правилник“, за да осигурява непресъхващ поток от такси за държавната хазна, от която се облажават и служителите на ВЪНШНО. Таксите, свързани с преводи обаче в по-голямата част от случаите са неприложими, понеже отдавна служителите на ВЪНШНО не превеждат. Тогава остават таксите за заверка на подписа на преводача. Те обаче от много години са отменени, защото законодателят, макар и с половин уста, е признал, че заверката на подписа на преводача - при това неприсъствена - е незаконосъобразна и за нея не може да се събира такса. Това означава, че с отмяната на таксата за заверка на подписа на преводача във ВЪНШНО, законодателите на практика са признали, че ВЪНШНО няма право да заверява подписите на заклетите преводачи.

И това е наистина едно от най-важните признания на управниците, че ограбването на потребителите на официални преводи чрез събиране на такса за заверка на подписите на преводачите от цялата страна, е незаконно. Разбира се, ВЪНШНО не се е трогнало от това, а продължава да насърчава агенциите за преводи да му пращат официални преводи за „заверка“. Това поведение на управниците е, меко казано, надменно. То всъщност е цинично. Исква да покаже на хората, че законите могат и да не се спазват от държавните институции. Това се

внушава непрекъснато по някакъв начин и чрез действията на зависимите от Външно агенции за преводи. Те също нямат никакво право да потвърждават с печатите си подписа на заклетия преводач, но десетилетия наред го правят. Така те най-малкото нарушават закона за нотариусите и нотариалната дейност, който определя кои лица могат да заверяват подписи. Сред тези лица в никакъв случай не са собствениците или мениджърите на агенции за преводи.

Заклетите преводачи често дори и не подозират, че са станали жертва на измамата на агенциите, които тайно използват подписите им, или неволни съучастници в документни престъпления чрез предоставяне на цели купчини с подписани от тях бели листи или празни бланки на агенции, като са осигурили възможност на агенциите безпрепятствено да използват подписите им под всякакви преводи, а и, не дай си боже, документи, след като съответният текст бъде отпечатан в празното пространство над подписа.

Неведнъж съм си задавал въпроса: какво пречи заклетият преводач сам да потвърди подписа си? Аз, например, мога да направя това, като поставя печата на собствената си фирма по същия начин, по който потвърждавам подписа си под документи като фактури, декларации и др. Защо обаче държавните учредения не признават подписа ми под преводите, които правя аз самият? Не съм доста-

тъчно квалифициран ли? Дипломата ми от Софийския университет нищо не означава ли? Имам 35-годишен опит. Не е ли достатъчен? Не на последно място, съществува и член 290 от Наказателния кодекс, според който поемам лична отговорност за верността на превода, извършен от мен. На практика излиза, че ми е отнета възможността да поемам лична отговорност!

Кога на човек се отнема възможността да поема лична отговорност за действията си? Само когато е невменяем и поставен под запрещение! Тогава го освобождават от поемане на лична отговорност за действията, които е извършил. Но невменяемостта се доказва от специалисти психиатри. Явно най-великите психиатри у нас в това отношение са служителите на Външно и собствениците на агенции. Те отнемат не просто възможността, а задължението(!) на много преводачи в България да поемат лична отговорност за преводите си. Те ги поставят под запрещение като опасно луди и се подхилкват цинично, че „Да си преводач е диагноза!“